

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Кафедра _____ Економіки промисловості _____

Затверджую
проректор з навчальної роботи
А.М.Фесенко

“ ____ ” _____ 2004р.

Робоча навчальна програма дисципліни

„ _____ *Економічна діагностика діяльності підприємства* _____

_____”
(назва дисципліни)

для напрямків підготовки (спеціальностей):

_____ *7.050107 “Економіка підприємства”* _____

(шифр, напрямків, спеціальностей)

Ухвалено методичною
комісією факультету

Економіко-гуманітарного

(назва факультету)

Протокол № _____ від _____

Голова МК

(підпис, ініціали, прізвище)

Програму рекомендовано
кафедрою

(протокол №, дата)

Завідувач кафедри

Економіка підприємства

(назва кафедри)

Краматорськ, 2003

І ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Курс економічної діагностики займає одне з провідних місць в системі сучасної економічної освіти. Сучасний стан економіки України зумовлює високі вимоги до майбутніх спеціалістів з економіки і підприємництва. Вміння розпізнавати й визначати негативні (кризові) явища у діяльності підприємства, як первинній ланці народного господарства, де безпосередньо створюються конкретні економічні блага – першооснови національного багатства країни, може базуватися тільки на основі комплексної аналітичної оцінки його фінансово-економічної діяльності.

Учбова дисципліна “Економічна діагностика діяльності підприємства” покликана саме сприяти формуванню навичок подолання дестабілізуючих факторів і деструктивних процесів на підприємстві за допомогою аналізу його фінансового стану та результатів виробничо-господарської діяльності.

Таким чином, ціль дисципліни полягає, по перше, в наданні майбутнім спеціалістам знань з теоретичних і практичних аспектів оцінки фінансово-економічної діяльності сучасного підприємства. По друге, вона націлена не тільки на оволодіння технологією поглибленої аналітичної оцінки стану підприємства, але й передбачає розробку організаційно-економічних заходів що до покращення чи стабілізації відстежених результатів господарювання. По третє, дисципліна передбачає оцінку впровадження запропонованих заходів і контроль за фінансово-економічним станом підприємства.

Тобто, основне значення дисципліни у підготовці фахівців полягає у формуванні навичок бачення за аналітичними цифрами можливостей розвитку економіки певного підприємства.

Курс економічної діагностики закладає базу аналітичного мислення майбутнього фахівця з економічного напрямку, на конкретних прикладах демонструє застосування методичних прийомів діагностики ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів в умовах сучасних комп’ютерних технологій опрацювання звітності підприємств, в обліку і управлінні.

Дисципліна “Економічна діагностика” відноситься до циклу дисциплін природничо-наукової профільно-економічної підготовки спеціалістів - 7.050.107 “Економіка підприємства”.

Вивчення та практичне застосування економічної діагностики базується на основі знань провідних тем, викладених у курсах теоретичних і загальноекономічних профільюючих дисциплін:

Дисципліни гуманітарно-економічного циклу	Дисципліни природничо-наукового циклу	Дисципліни циклу професійної і практичної підготовки
Філософія Логіка	Макроекономіка Мікроекономіка Математика для економістів: Статистика Економіка підприємства Маркетинг Бухгалтерський облік і аудит Економічна діагностика	Організація виробництва Планування діяльності підприємства.

Дисципліна є одною з основних при підготовці спеціалістів з фаху “Економіка підприємства”.

Вивчення дисципліни “Економічна діагностика” здійснюється за такою структурно-логічною схемою надання матеріалу:

Економічна діагностика		
Основи теорії діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства	Експрес-діагностика	Поглиблена діагностика

Робоча програма відповідає типовій програмі, затвердженій головним методологічним управлінням вищої освіти України.

Дисципліна “Економічна діагностика” також включена до циклу дисциплін природничо-наукової профільної підготовки спеціалістів спеціальності 7.050.107 “Економіка підприємства”.

II РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ДИСЦИПЛІНИ „ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА”

Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять								Семестр. атест.
		Лекц.	Практич.	Семін.	Лаб. роб.		Контр. Роб.	СРС		
								Всього	У тому числі на викон. ІСЗ	
9	108	30	15	-	-		6	63	10	іспит
10	45		15					30	30	диф. зал.
Всього	153	30	30	-	-		6	93	40	

III ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою викладення дисципліни є формування навичок реалізації комплексного підходу до аналітичної оцінки економічної і фінансової діяльності сучасного підприємства за умов експрес та поглибленої діагностики.

Основним завданням курсу є системна оцінка результативності господарської діяльності за кілька періодів, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на неї, а також визначення реальної фінансової стійкості підприємства в цілому чи окремих аспектів його платоспроможності, кредитоспроможності, інноваційної привабливості, тощо.

В результаті вивчення дисципліни „Економічна діагностика” фахівець повинен знати:

- основні методи і підходи економічної діагностики, тобто її інструментарію:
- методику опрацювання бухгалтерської звітності для цілей економічної діагностики:
- основи оцінки конкурентного середовища і конкурентоспроможності підприємства:
- рівні та співвідношення граничних значень показників діяльності підприємства, що обумовлюють фінансову стійкість і платоспроможність підприємства:

- сутність діагностики формування, розподілу і використання ресурсів підприємства і перед усім його фінансів для зростання прибутку і капіталу:
- методи оцінки кредитоспроможності сучасного підприємства за умов припустимого рівню ризику:
- сутність визначення рейтингу підприємства:
- положення діагностики рівню економічної культури і безпеки підприємства.

Фахівець повинен вміти:

- агрегувати бухгалтерсько-фінансову звітність підприємства:
- бути спроможним логічно відновити господарські операції відображені у звітності та запропонувати заходи щодо покращення стану підприємства у майбутніх періодах його діяльності:
- дослідити зовнішні і внутрішні чинники фінансової стійкості вивчаємого підприємства:
- виконати комплексну діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства:
- запропонувати рекомендації по удосконаленню господарського механізму, підвищенню ефективності його функціонування:
- впровадити технології контролю за фінансово-економічним станом підприємства:
- володіти всіма основними методами і методиками економічної діагностики з використання ПЕОМ.

IV ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
IV.1 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Найменування розділів, тем	Розділ за семестрами та видами занять						
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар	Лаб. раб.	Комп'ют. практик.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8
Семестр 9							
Розділ 1							
Основи теорії економічної діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства							
Тема 1.1 Теоретичні і методологічні основи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.	4	1	-				3
Тема 1.2 Комплексні цільові системи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.	8	4	1				3
Тема 1.3 Інформаційна база економічної діагностики діяльності підприємства.	4	2					2
Теоретичне опитування за розділом 1	3		1				2
Контрольна робота з розділу 1	4		2				2
Розділ 2							
Експрес-діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства							
Тема 2.1 Аналіз динаміки валюти балансу та його структура	6	2	1				3
Тема 2.2 Дослідження структури матеріальних та нематеріальних активів підприємства	6	2	1				3
Тема 2.3 Аналіз джерел фінансового забезпечення поточної діяльності	6	2	1				3

підприємства.							
Тема 2.4							
Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції.	5	2					3
Тема 2.5							
Діагностика ринкового та екологічного середовища підприємства.	3	1					2
Тема 2.6	2						2
Гармонізація результатів експрес-діагностики та визначення зон подальшого аналізу							
Теоретичне опитування за розділом 2	3		1				2
Контрольна робота з розділу 2	5		2				3
Розділ 3							
Методологія поглибленої діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.							
Тема 3.1							
Оцінка стану та ефективності використання основних фондів.	4	2	0				2
Тема 3.2							
Аналіз структури та ефективності використання оборотних коштів підприємства.	4	1					3
Тема 3.3							
Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства.	3	1					2
Тема 3.4							
Дослідження рівня та структури витрат на виробництво та реалізацію продукції.	3	1					2
Тема 3.5							
Аналіз рівня організації виробництва та дослідження організаційної структури управління підприємством.	4	1					3
Тематичне опитування за темами 3.1 – 3.5.							
Контрольна робота за темами 3.1 – 3.5.							
Тема 3.6							
Аналіз формування та напрямків використання прибутку	5	2	1				2

підприємства.							
Тема 3.7							
Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.	5	1	1				3
Тема 3.8							
Діагностика ризику банкрутства суб'єкта господарювання	4	1					3
Тема 3.9							
Діагностика рівня економічної безпеки підприємства	4	1					3
Тема 3.10							
Визначення і оцінка інтегральної ефективності діяльності підприємства.	4	1					3
Теоретичне опитування за	3		1				2
Темами 3.6 – 3.10.							
Контрольна робота за темами 3.6 – 3.12.	4		2				2
Реферати	10						10
Колоквіум	6	2					4
Підготовка до іспиту	27						27
Всього	108	30	15				63
Семестр 10							
Курсова робота з дисципліни „Економічна діагностика”	45		16				29
Всього	153	30	31	-	-		92

IV.2 ЛЕКЦІЇ

Модуль 1

РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1.1 Теоретичні і методологічні основи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства

Лекція 1

Поняття, сутність та види економічної діагностики діяльності суб'єктів господарювання. Система діагностики. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємств. Загальні принципи діагностики. Класифікація факторів для побудови системи етіологічної діагностики. Інструментарій діагностики. Оцінка фінансової стійкості суб'єктів, як прикладної основи діагностики економіко-фінансової діяльності конкретного підприємства.

Дидактичні засоби: слайд “Класифікація факторів для побудови системи етіологічної діагностики.”

Літературні джерела: [1 с.7-9], [2 с.5-7], [6 с.8-14], [7 с.12-19], [25, с. 15-20], [9 с.10-17], [15 с.11-22], [16 с.5-12]; додаткова література [1 с.3-15], [2 с.8-17], [3 с.2-5]

Завдання на СРС

1. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.
2. Що слід розуміти під діагностикою економіко-фінансового стану підприємства.
3. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємства.
4. Загальні принципи діагностики

Тема 1.2. Комплексні цільові системи діагностики фінансово-економ-мічної діяльності підприємства

Лекція 2

Основні типи моделей для діагностики економіко-фінансового стану підприємства: дескриптивні, предикативні, нормативні. Схема оцінки взаємозв'язків між прибутком на інвестований капітал, оборотністю активів, чистим доходом та левередом за моделлю Du Pont. Основні показники моделі ZVEI. Аналіз за фінансовими коефіцієнтами (R-аналіз). концепція інтегрованого об'єктно-орієнтованого аналізу прибутку підприємства. Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Експерта система діагностики та аудиту фінансово-господарського стану підприємства. Методичні підходи щодо виявлення ознак неплатоспроможності та банкрутства підприємств. Схема діагностики економіко-фінансового стану підприємства, що підлягають приватизації. Система показників комплексної діагностики та технологія їх розрахунку і оцінки.

Дидактичні засоби: слайд “Схема аналізу Du Pont”, слайд “Основні показники моделі ZVEI.”, слайд “Система показників комплексної діагностики”,

слайди “Технологія розрахунку основних показників системи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства”, слайди “Фінансові механізми управління підприємством”, “Баланс Ф№1”, “Звіт про фінансовий результат Ф№2”.

Літературні джерела: [1 с.7-9], [2 с.5-7], [19 с.11-18], [9 с.15-22], [25, с. 15-20], [9 с.10-17], [15 с.11-22], [16 с.5-12]; додаткова література [1 с.41-65], [2 с.65-77], [4 с.84-88]

Завдання на СРС:

1. Що відображає система показників, яка використовується для діагностики економіко-фінансового стану підприємства.
2. Класифікація фінансово-економічних факторів.
3. Сукупність спеціальних прийомів та засобів виконання діагностики.
4. Фінансова стійкість підприємства та чинники, що її обумовлюють.
Внутрішня, зовнішня та статична фінансова стійкість підприємства

Тема 1.3. Інформаційна база економічної діагностики діяльності підприємства **Лекція 3**

Основні фінансові звіти підприємства, що використовуються у економічній діагностиці. Загальна характеристика джерел інформації про активи, зобов'язання та власний капітал. Основні терміни балансу підприємства та економічна суть господарських операцій, відображених у його окремих статтях. Основні терміни та економічний зміст статей звіту про фінансові результати підприємства, що використовуються в діагностиці. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.

Дидактичні засоби: слайди „Баланс підприємства”, „Звіт про фінансові результати”, „Звіт про рух грошових коштів”.

Літературні джерела: [1 с.7-12], [2 с.5-7], [3 с.13-15], [4 с.17-19], [25 с.39-47], [17 с.21-25], [19 с.9-10]; додаткова література [1 с.48-70], [2 с.72-84], [4 с.86-94]

Завдання на СРС:

1. Основні етапи рейтингової оцінки економічного стану підприємства.
2. Основні етапи аналізу економіко-фінансової діяльності підприємства, за методикою фірми “АУРУМ”
3. Основні показники платоспроможності за методикою “АУРУМ”
4. Показники діагностики фінансової стійкості за “АУРУМ”.
5. Система показників комплексної діагностики підприємства.

Підготуватися до модульної контрольної роботи.

Контрольна робота за розділом 1

Складається з двох запитань, двох задач і двох тестів.

МОДУЛЬ 2

РОЗДІЛ 2 ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІКО – ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 2.1 Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та оцінка його структурних змін

Лекція 4

Алгоритм проведення діагностики економіко – фінансової діяльності підприємств.

Оцінка ефективності функціонування підприємств за наявністю, розміщенням та джерелами формування активів підприємства. Дослідження структури капіталу і його основні завдання. Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та його структури. Аналіз динаміки структури джерел капіталу. Оцінка підсумків аналізу після завершення діагностики динаміки і структури сукупних активів і сукупних пасивів підприємства.

Дидактичні засоби: Слайди “Алгоритм проведення діагностики фінансово – економічної діяльності підприємств”; “Структура капіталу підприємства”.

Літературні джерела: [1 с.7-12], [2 с.5-7], [20 с.25-27], [23 с. 78-84], [24 с. 180-196], [25 с.66-70]; додаткова література [1 с.48-70], [2 с.72-84], [4 с.86-94]

Завдання на СРС:

1. Оцінка прогресивності структури капіталу підприємства.
2. Гармонізація показників оцінки динаміки валюти балансу з показниками форми №2.
3. Економічне наповнення змін за статтями балансу.

Тема 2.2 Дослідження структури матеріальних і нематеріальних активів підприємства

Лекція 5

Визначення загальних пропорцій іммобілізації капіталу підприємства в його майні. Резерви оптимізації структури активів. Групування капіталу підприємства за характером участі у виробництві для цілей діагностики. Оцінка структури основних фондів підприємства . Дослідження змін структури оборотних активів. Оцінка співвідношення монетарних активів і монетарних пасивів. Діагностика незавершеного будівництва і об’єктів соцкультпобуту. Схема втілення потенційних витрат у активах підприємства та потенційних доходів у його пасивах.

Дидактичні засоби: Слайд „ Структура активів підприємства”;

Літературні джерела [1 с.7-12], [2 с.5-7], [7 с.42-54], [9 с.52-62], [13 с. 47-52], [15 с.68-74], [25 с. 72-82]; додаткова література [1 с.62-67], [2 с.87-92], [3 с.6-9]

Завдання на СРС:

1. Оцінка фінансового стану об’єктів інфраструктури підприємства.
2. Оцінка економічного спрацювання основних фондів.
3. Діагностика наявності та стану довгострокових фінансових інвестицій.

Тема 2.3 Аналіз джерел фінансового забезпечення поточної діяльності підприємства

Лекція 6

Загальна структура фінансових ресурсів підприємства. Оцінка співвідношення між статтями активу та пасиву балансу. Аналіз джерел власних коштів: система показників та технологія їх розрахунку. Основна умова фінансової стійкості суб'єкту господарювання.

Дидактичні засоби: слайди „Загальна структура фінансових ресурсів підприємства”, „Взаємозв'язок активів та пасивів підприємства”, „Показники для аналізу джерел фінансування підприємства”.

Літературні джерела [7 с.42-47], [20 с.205-223], [21 с.63-77], [25 с. 83-88], додаткова література [1 с.65-70], [2 с.93-96], [3 с.7-11]

Завдання на СРС:

1. Оцінка ресурсного втілення капіталу підприємства за тривалістю його використання.
2. Діагностика рівня залежності підприємства від позичкового капіталу.
3. Оцінка виконання підприємством основних умов фінансової стійкості

Тема 2.4 Аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції

Лекція 6

Вивчення обсягу, асортименту структури виробництва та реалізації продукції, рівня її якості, основних факторів впливу на результати діяльності. Виявлення внутрішньогосподарських резервів. Джерела інформації для даного аналізу. Оцінка динаміки виробництва і реалізації продукції у порівняльних цінах. Вивчення складових асортиментної політики підприємства. Основні внутрішньосистемні чинники, що визначають обсяги виробництва та реалізації. Діагностика рентабельності виробництва та реалізації продукції.

Дидактичні засоби: слайди „Об'єкти аналізу виробництва та реалізації продукції”, „Складові асортиментної політики підприємства.

Літературні джерела [6 с.86-97], [9 с.125-130], [14 с.18-25], [15 с. 22-31], [25 с.87-90], додаткова література [1 с.54-60], [2 с.63-69]

Завдання на СРС:

1. Оцінка асортиментної політики підприємства.
2. Відстеження взаємозв'язку темпів зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.
3. Діагностика економічних наслідків невиконання угод за асортиментом.

Тема 2.5 Діагностика ринкового та екологічного середовища

Лекція 7

Вивчення ринкового середовища підприємства. Урахування господарських ризиків та причин їх виникнення. Оцінка забезпеченості виробництва продукції угодами. Аналіз динаміки залишків готової продукції. Розробка варіантів заходів для підвищення ефективності діяльності підприємства. Дослідження виконання

підприємством вимог екологічного законодавства. Оцінка наявності, стану та використання очисних споруд.

Дидактичні засоби: слайди „Забезпеченість виробництва продукції угодами”, „аналіз динаміки залишків готової продукції”.

Літературні джерела [19 с.9-10], [23 с.32-38], [25 с.90-95], [26 с. 51-58];
додаткова література [2 с.55-57]

Завдання на СРС:

1. Оцінка наслідків невиконання підприємством вимог екологічного законодавства.
2. Оцінка наявності, стану та використання очисних споруд.

Тема 2.6 Гармонізація результатів експрес – діагностики та визначення зон подальшого аналізу

Лекція 8

Комплексна оцінка на основі попередньо розрахованих показників ефективності фінансово – економічної діяльності та визначення зон, що потребують дальшого ґрунтовнішого аналізу. Зведена оцінка показників експрес – діагностики економіко – фінансової діяльності підприємства: визначаються темпи зростання або зменшення, що орієнтує щодо прогнозу за кожним показником.

Дидактичні засоби: слайд „Зведена таблиця показників експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства”.

Літературні джерела: [20 с.205-232], [21 с.63-77], [25 с. 96-100], [26 с.71-75];
додаткова література: [1 с.75-78], [2 с.87-91].

Завдання на СРС:

1. Комплексна оцінка підсумків експрес-діагностики.
2. Оцінка динаміки показників експрес-діагностики як база прогнозування на наступні періоди діяльності.
3. Резерви росту ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства

Підготуватися до модульної контрольної роботи.

Теоретичне опитування за розділом 2.

Контрольна робота за розділом 2.

МОДУЛЬ 3

РОЗДІЛ 3 МЕТОДОЛОГІЯ ПОГЛИБЛЕНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІКО – ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 3.1 Оцінка стану та використання ОФ.

Лекція 9

Вивчення вартості, складу, структури і технічного стану основних фондів. Джерела інформації для цієї оцінки. Оцінка складу і структури активної частини основних фондів підприємства. Дослідження змінень амортизаційних відчислень

з урахуванням методу розрахунку амортизації основних фондів підприємства. Діагностика економічних наслідків. Перегляду методу амортизації та строку експлуатації.

Дидактичні засоби: слайди „Склад та структура основних засобів підприємства”, „Розподіл сум амортизаційних відрахувань за зміни методу амортизації”.

Літературні джерела: [9 с.57-62], [13 с.42-46], [15 с. 27-33], [17 с.14-18]; [25 с.105-109], [26, 54 - 62]; додаткова література: [1 с.38-42], [2 с.47-51].

Питання на СРС:

1. Аналіз ресурсних і системних складових підприємницької діяльності.
2. Джерела інформації для аналізу стану та використання ОФ.
3. Діагностика економічних наслідків перегляду методу амортизації.

Тема 3.2 Аналіз структури та ефективності використання оборотних коштів підприємства

Лекція 10

Оцінка обсягу, структури та ефективності використання оборотних коштів. Методичні підходи розрахунку і оцінки оборотності оборотних коштів. Аналіз стану виробничих запасів підприємства і оцінка періоду їх обороту. Аналіз і оцінка залишків незавершеного виробництва. Оцінка динаміки, структури і давності дебіторської заборгованості. Вивчення динаміки залишків грошових коштів підприємства.

Дидактичні засоби: слайд „Методика розрахунку і оцінки показників оборотності оборотних коштів”

Літературні джерела: [9 с.64-69], [12 с.77-85], [15 с. 35-38], [16 с.37-43]; [25 с.110-120]; додаткова література: [1 с.38-42], [2 с.47-51].

Питання на СРС:

1. Визначення суми потрібних оборотних коштів для забезпечення зростання обсягів реалізації продукції.
2. Оцінка динаміки і структури грошових активів.
3. Аналіз і оцінка залишків незавершеного виробництва.

Тема 3.3 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства

Лекція 11

Оцінка забезпеченості підприємства трудовими ресурсами і раціональності їх використання. Дослідження змін показників плинності кадрів і продуктивності праці. Інформаційна база аналізу (за звітами 1-ПВ, 3-ПВ). Аналіз використання робочого часу. Оцінка відповідності кваліфікації робітників складності виконуваних ними робіт. Аналіз впливу провідних факторів на фонд робочого часу. Вивчення формування та використання фонду оплати праці (за формою № 1-ПВ статистичної звітності). Виявлення заборгованості за заробітною платою на підставі даних форми № 1-ПВ(заборгованість). Резерви підвищення ефективності використання трудових резервів.

Дидактичні засоби: слайди „Використання персоналу підприємства”, „Використання фонду робочого часу”, „Аналіз фонду оплати праці”.

Літературні джерела: [9 с.77-79], [12 с.92-95], [15 с. 43-47], [16 с.48-53]; [25 с.127-132]; додаткова література: [1 с.48-52], [2 с.56-59].

Питання на СРС:

1. Оцінка відповідності кваліфікації робітників підприємства складності виконуваних ними робіт.
2. Економічні наслідки підвищення використання фонду робочого часу.
3. Пропозиції для розрахунку надбавок до посадового окладу працівника за ефективну роботу.

Тема 3.4 Дослідження рівня та структури витрат на виробництво та реалізацію продукції (послуг)

Лекція 12

Вивчення динаміки витрат підприємства. Показники собівартості продукції підприємства та їх оцінка. Вивчення кошторису виробництва. Діагностики величини витрат на виробництво продукції та кількісне визначення факторних впливів на них. Основні напрямки зниження собівартості продукції.

Дидактичні засоби: слайди „Витрати на виробництво”, „Аналіз факторних впливів на величину собівартості”.

Літературні джерела: [9 с.74-79], [12 с.87-92], [15 с. 41-44], [16 с.44-48]; [25 с.122-126]; додаткова література: [1 с.52-59], [2 с.57-62].

Питання на СРС:

1. Основні напрямки зниження собівартості продукції.
2. Дослідження змінень в кошторисі на виробництво продукції.
3. Оцінка витрат на реалізацію продукції.

Тема 3.5 Аналіз рівня організації виробництва та дослідження організаційної структури управління підприємством

Лекція 13

Оцінка рівню організації виробництва (виробничої структури) та аналіз організаційної структури управління підприємством. Система показників оцінки ефективності організаційної структури підприємства. Основні напрямки вдосконалення організації виробництва.

Дидактичні засоби: слайд „Система показників оцінки рівня організації виробництва”.

Літературні джерела: [16 с.47-52], [18 с. 78-84], [26 с.86-93]; [25 с.133-138]; додаткова література : [1 с.79-83], [2 с.87-92].

Питання на СРС:

1. Типи організаційних структур управління.
2. Оцінка ефективності організаційної структури підприємства.
3. Вивчення економічних наслідків реформування організаційних структур.

Тема 3.6 Аналіз формування та напрямків використання прибутку підприємства

Лекція 14

Джерела формування прибутку підприємства. Аналіз формування прибутку підприємства. Оцінка виконання планів по реалізації продукції та отриманню прибутку. Вивчення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку. Оцінка можливостей підприємства щодо резервів збільшення прибутку та підвищення рентабельності. Резерви збільшення фінансових результатів діяльності підприємства. Система показників рентабельності і їх оцінка. Оцінка напрямків використання прибутку.

Дидактичні засоби: слайди „Система показників оцінки рентабельності”, „використання прибутку підприємства”.

Літературні джерела: [9 с.87-93], [12 с.93-96], [15 с. 47-53], [16 с.51-56]; [25 с.139-147]; додаткова література: [1 с.77-80], [2 с.86-92].

Питання на СРС:

1. Методи розрахунку приросту прибутку підприємства.
2. Дослідження результатів фінансової діяльності та напрямків використання прибутку.

Тема 3.7 Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Лекція 15

Аналіз рівню та якості платоспроможності підприємства. Оцінка ліквідності балансу підприємства. Система показників для діагностики поточної ліквідності підприємства. Технологія розрахунку і оцінки кредитоспроможності підприємства. Діагностика за рівнем чистого оборотного капіталу з урахуванням суми сукупних активів і обсягу реалізації. Інтерпретація показників ліквідності в динаміці (за методикою Credit-Men).

Дидактичні засоби: слайди „Діагностика ліквідності балансу”, „Технологія розрахунку показників ліквідності та платоспроможності”

Літературні джерела: [10 с.137-142], [15 с.32-45], [20 с.344-352], [21 с.116-123]; додаткова література: [1 с.67-84], [2 с.72-95], [3 с.4-10], [4 с.81-87].

Завдання на СРС:

1. Діагностика дебіторської заборгованості.
2. Оцінка динаміки та структурних змін в товароматеріальних запасах.
3. Діагностика кредиторської заборгованості

Тема 3.8 Діагностика ризику банкрутства суб'єкта господарювання.

Лекція 16

Система факторів, за якою можна діагностувати банкрутство підприємства. Методи оцінки банкрутства підприємства. Інтегральні моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства.

Дидактичні засоби: слайд „Інтегральні моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства”.

Літературні джерела: [8 с.47-51], [11 с.12-16], [21 с.124-132], [25 с.154-160]; додаткова література: [1 с.74-77], [2 с.82-85].

Завдання на СРС:

1. Експертний метод оцінки ймовірності банкрутства підприємства за методикою Аргенті.
2. Конкретні способи виводу підприємства з кризового стану.
3. Пропозиції з реінжинірингу та напрямки їх реалізації.

Тема 3.9 Діагностика рівня економічної безпеки підприємства.

Лекція 17

Вивчення рівню економічної безпеки. Дослідження факторів, що обумовлюють рівень економічної безпеки. Традиційна система забезпечення економічної безпеки підприємства. Три концептуальні групи методів оцінки економічної безпеки. Види ризиків за умов оцінки економічної безпеки. Інтегральна оцінка рівня економічної безпеки.

Дидактичні засоби: слайд „Фактори економічної безпеки підприємства”.

Літературні джерела: [6 с.44-49], [23 с.18-25], [25 с.161-165].

Завдання на СРС:

1. Визначення нормативного рівня показників складових економічної безпеки підприємства.
2. Оцінка системи ризиків, якими переобтяжена діяльність підприємства.
3. Розрахунок і оцінка порівняльних індексів показників складових економічної безпеки підприємства.

Тема 3.10 Визначення інтегральної ефективності діяльності підприємства.

Лекція 18

Причинно-наслідкові зв'язки змінення ефективності функціонування підприємства. Система критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства. Класифікація показників вимірювання рівню ефективності діяльності підприємства. Напрямки реалізації на практиці методичних підходів збільшення ефективності функціонування підприємства.

Дидактичні засоби: слайди „Причинно-наслідкові зв'язки змінення ефективності функціонування підприємства”, „Система критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства”.

Літературні джерела: [6 с.74-79], [7 с.35-38], [8 с.42-47], [12 с.135-142], [25 с.167-170]; додаткова література: [1 с.77-84], [2 с.78-92], [3 с.4-10], [4 с.81-87].

Завдання на СРС:

1. Діагностика економічних наслідків зниження ефективності функціонування підприємства.
2. Оптимізація фінансових показників діяльності підприємства як можливість збільшення ефективності його діяльності.
3. Діагностика інноваційної діяльності як спроможність підприємства генерувати приріст його фінансових результатів.

1У.3 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

МОДУЛЬ 1

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 1.2 Комплексні цільові системи діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства.

Практичне заняття № 1. Основні типи моделей діагностики: дескриптивні, предикативні, нормативні та їх призначення. Схема аналізу за моделями Du Pont і ZVEI. Виявлення взаємозв'язків між прибутком на інвестований капітал, оборотністю активів, чистим доходом підприємства та структурою капіталу.

Форма ведення заняття: діалог – пояснення, розв'язання задач.

Питання для обговорення:

1. Основні типи моделей діагностики та їх використання.
2. Аналіз коефіцієнтів, що базуються на розрахунку співвідношень різних абсолютних показників: коефіцієнти рентабельності, коефіцієнти розподілу прибутку, інші групи фінансових коефіцієнтів.
3. Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства за допомогою одного синтезованого показника – рейтинга.

Розв'язання задач проводиться по індивідуальним карткам і складається з 3-х завдань:

- визначити тип запропонованих діагностичних моделей
- навести показники моделей Du Pont і ZVEI.
- Навести коефіцієнти ефективності розподілу прибутку підприємства..

Форма контролю знань: за виконане практичне завдання в повному обсязі ставиться 1 бал

Завдання на СРС.

1. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємства.
 2. Основні завдання і загальні принципи економічної діагностики..
- Літературні джерела: [1 с.7-9], [2 с.5-7], [19 с.11-18], [9 с.15-22], [25, с. 15-20]
Дидактичні засоби: слайди „Схема аналізу моделі Du Pont і ZVEI ”

Тема 1.3 Інформаційна база для діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Практичне завдання № 2. Бухгалтерський облік як джерело інформації для діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Форма ведення : діалог – пояснення, розв'язання задач

Питання для обговорення:

1. Основні фінансові звіти підприємства.
2. Основні терміни та економічний зміст окремих статей фінансової звітності.
3. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.
4. Основні аналітичні методи та прийоми економічної діагностики.

Вивчення прийомів проводиться на конкретних задачах:

1. Агрегування балансу та діагностика на базі його вертикального та горизонтального аналізу.
2. Оцінка структурних змін за основними аналітичними блоками балансу та їх складовими.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання на СРС:

1. Коментарі до змісту окремих статей балансу підприємства.
2. Звіт про фінансові результати як важливе джерело інформації для економічної діагностики.
3. Звіт про рух грошових коштів підприємства як джерело інформації для економічної діагностики

Літературні джерела: [1 с.7-12], [2 с.5-7], [3 с.13-15], [4 с.17-19], [25 с.39-47]

Дидактичні засоби: слайди „Баланс підприємства”, „Звіт про фінансові результати”, „Звіт про рух грошових коштів”.

Практичне заняття № 3. Модульна контрольна робота за розділом “ Теорія діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства”.

Методика виконання та критерії оцінки знань представлені у пункті 4.5

Приклад завдання наведено у додатку В.

МОДУЛЬ 2

РОЗДІЛ 2. ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 2.1 Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та оцінка його структурних змін.

Практичне заняття № 4. Технологія проведення діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства.

Форма ведення заняття: діалог – пояснення, розв’язання задач.

Питання для обговорення:

1. Основні умови функціонування підприємства.
2. Оцінка структури майна підприємства.
3. Джерела капіталу підприємства
4. Напрямки подальшого аналізу ефективності використання капіталу підприємства та зміцнення його фінансової стійкості..

Розв’язання задач проводиться по роздатковому матеріалу і полягає в розрахунку і оцінці :

1. Показників структури капіталу підприємства.
2. Групування розділів активу та пасиву балансу.
3. Зміни розміру оборотних активів підприємства та їх складових.
4. Зміни у розмірі позикового капіталу підприємства.

Перевіряється здатність студентів робити самостійно висновки за результатами діагностики.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання на СРС:

1. Оцінка мобільності структури балансу підприємства.
2. Аналіз динаміки та структури джерел капіталу.
3. Економічне наповнення структурних змін в активі і пасиві балансу.

Літературні джерела: [1 с.7-12], [2 с.5-7], [24 с. 180-196], [25 с.66-70]

Дидактичні засоби: слайди „ Структура капіталу підприємства”, „Групування розділів балансу”

Тема 2.2 Дослідження структури матеріальних і нематеріальних активів підприємства.

Практичне заняття № 5. Діагностика за загальними пропорціями імобілізації капіталу підприємства в його майні.

Форма ведення заняття : діалог-пояснення, рішення задач, теоретичне опитування за темами 2.1 і 2.2.

Питання для обговорення:

1. Інформаційна база діагностики.
2. Структура капіталу підприємства за характером участі у виробництві.
3. Аналіз структури необоротних та оборотних активів підприємства.

Основні види задач:

1. Аналіз структури активів.
2. Аналіз структури і динаміки необоротних активів.
3. Аналіз структури і динаміки оборотних активів.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Письмове опитування проводиться на останньому часі заняття по теоретичним питанням розділу 2.

Методика виконання та критерії оцінки наведені у пункті 4.5, приклад завдання надано у додатку В.

Завдання на СРС:

1. діагностика наявності і складу об'єктів незавершеного будівництва.
2. оцінка стану об'єктів соціальної інфраструктури.

Літературні джерела: [1 с.7-12], [2 с.5-7], [7 с.42-54], [21 с.58-74], [25 с. 72-82]

Дидактичні засоби: слайд „ Структура активів підприємства”

Тема 2.3 Аналіз джерел фінансового забезпечення поточної діяльності підприємства.

Практичне заняття № 6. Визначення джерел фінансування поточної діяльності підприємства.

Форма ведення заняття : діалог-пояснення, рішення задач.

Питання для обговорення:

1. Загальна структура фінансових ресурсів підприємства.

2. Взаємозв'язок активів та пасивів підприємства.
3. Технологія розрахунку показників для аналізу джерел фінансування підприємства.

Основні види задач:

1. Оцінка структури фінансових ресурсів підприємства.
2. Оцінка показників джерел фінансування підприємства.
3. Діагностика виконання основних умов фінансової стійкості підприємства.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання на СРС:

1. Економічний зміст фінансових коефіцієнтів, що використовуються для аналізу джерел фінансування підприємства .
2. Оцінка рівня залежності (незалежності) від позичкового капіталу для оцінки фінансової стійкості підприємства.

Літературні джерела: [7 с.42-47], [20 с.205-223], [21 с.63-77], [25 с. 83-88]

Дидактичні засоби: слайди „ Загальна структура фінансових ресурсів підприємства”, „Взаємозв'язок активів та пасивів підприємства”, „Показники для аналізу джерел фінансування підприємства”.

Тема 2.6 Гармонізація результатів експрес-діагностики та визначення зон подальшого аналізу.

Практичне заняття № 7. Комплексна оцінка показників експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності.

Форма ведення заняття : діалог-пояснення, рішення задач.

Питання для обговорення:

1. Комплексна оцінка на основі попередньо розрахованих показників ефективності економіко-фінансової діяльності.
2. Визначення зон, що потребують дальшого ґрунтовнішого аналізу.

Основні види задач:

1. Оцінка динаміки показників експрес-діагностики.
2. Взаємозв'язки між показниками експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання на СРС:

1. Резерви росту ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства .
2. Полегшення системної оцінки за допомогою моделювання зв'язків основних показників експрес-діагностики.

Літературні джерела: [20 с.205-232], [21 с.63-77], [25 с. 96-100]

Дидактичні засоби: слайд „ Зведена таблиця показників експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства”.

Практичне заняття № 8. Модульна контрольна робота за розділом “ Експрес-діагностика економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства ”. Методика виконання та критерії оцінки знань представлені у пункті 4.5 Приклад завдання наведено у додатку В.

МОДУЛЬ 3

РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ПОГЛИБЛЕНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 3.6 Аналіз формування та напрямків використання прибутку підприємства. Практичне заняття № 9. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства. Форма ведення заняття: діалог – пояснення, розв’язання задач

Питання для обговорення:

1. Оцінка виконання планів реалізації продукції та отримання прибутку.
2. Визначення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку підприємства.
3. Оцінка резервів збільшення прибутку та підвищення рівня рентабельності.

Розв’язання задач проводиться по роздатковому матеріалу і включає:

1. Аналіз доходів і витрат підприємства та оцінка динаміки фінансових результатів.
2. Факторний аналіз валового прибутку.
3. Факторний аналіз рентабельності підприємства.

Особливе значення приділяється висновкам та визначенню резервів збільшення фінансових результатів.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання для СРС.

1. Джерела формування прибутку підприємства і напрямки його використання..
2. Основні резерви поліпшення механізму розподілу прибутку.
3. Системи управління прибутком.

Літературні джерела: [3 с.10-17], [12 с.135-168], [24 с.168-171], [25 с.139-147]
Дидактичні засоби: слайд „Система показників рентабельності”, „Використання прибутку”

Тема 3.7 Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Практичне заняття №10. Оцінка рівню платоспроможності підприємства та впливу факторів, що її обумовлюють.

Форма ведення заняття: діалог – пояснення, розв’язання задач

Питання для обговорення:

1. Ліквідність підприємства та система показників її оцінки.
2. Діагностика ліквідності балансу.
3. Оцінка платоспроможності та кредитоспроможності

4. Інтегральна оцінка платоспроможності підприємства за методикою Credit-Men.

Для закріплення теми пропонується рішення задач по аналізу ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності відповідно варіанту по роздатковому матеріалу.

Форма контролю знань: за виконання практичної частини в повному обсязі ставиться 1 бал.

Завдання для СРС:

1. Діагностика платоспроможності підприємства з урахуванням умов, які характеризують рух коштів підприємства.
2. Резерви підвищення ліквідності до оптимального рівня.
3. Напрямки забезпечення нормальної фінансової стійкості.

Літературні джерела: [10 с.137-142], [15 с.32-45], [20 с.344-352], [21 с.116-123]

Дидактичні засоби: слайди „Діагностика ліквідності балансу”, „Технологія розрахунку показників ліквідності та платоспроможності”

Практичне заняття № 11. Модульна контрольна робота за розділом “Методологія поглибленої діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства”.

Методика виконання та критерії оцінки знань представлені у пункті 4.5

Приклад завдання наведено у додатку В.

IV.4 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

РЕФЕРАТИ

Ціль виконання рефератів: надання студенту можливості самостійного поглибленого вивчення окремих розділів теорії курсу “Економічна діагностика” та самостійна проработка основних та періодичних видань літератури.

Реферати виконуються за наданими темами, які представлені у додатку А.

Термін виконання: протягом семестру

Умови виконання.

- 1) Самостійне бажання студента написати реферат за однією з наданих тем;
- 2) Надання при необхідності консультацій лектором та асистентом при виконанні рефератів;
- 3) Використання при написанні реферату не тільки учбової література, але й наукових та періодичних видань останніх років;
- 4) Написання реферату за загальнопоширеною схемою реферативних видань.

Критерії оцінки рефератів.

За виконаний і оформлений у вигляді брошури (формат А4) із відповідним титульним листом реферат виставляються від 4 до 10 балів.

9-10 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, наданий список літературних джерел, існують посилки у тексті на літературні джерела, виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також є план реферату.

7-8 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, або не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела.

4-6 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита частково, не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату.

Якщо тема не розкрита, ставиться 0 балів за реферат.

Теми рефератів наведені у додатку А.

КУРСОВА РОБОТА

Курсова робота з економічної діагностики передбачена навчальним планом для студентів рівня підготовки „спеціаліст” за спеціальністю 7.050107 “Економіка підприємства”. Це важливий етап оволодіння методикою вивчення діяльності підприємств різних форм власності.

Розподіл навчального часу виконання курсової роботи .

Се- ме- стр	Всього	Розподіл за видами занять				СРС			
		Кон- суль- тація з теоре- тич- ної і мето- дич- ної части- ни	Кон- суль- тація з прак- тич- ної части- ни	Пере- вірка теоре- тич- ної і мето- дич- ної части- ни	Пере- вірка прак- тичної части- ни	Всього	У тому числі робота над		
							Теоре- тич- ною части- ною	Мето- дич- ною части- ною	Практик- ною части- ною
10	45	7	6	1	1	30	8	8	14
Всього	45	15				30			

Варіанти курсових робіт наведена в Додатку Г.

Мета підготовки курсової роботи – набування студентами навичок самостійного виконання аналітичних досліджень з питань оцінки ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства, збирання необхідної для цього економічної інформації, її належної обробки та оформлення результатів дослідження. Завданням курсової роботи є виконання аналітичного дослідження для одержання економічної інформації при прийнятті певного управлінського рішення, а саме: з'ясування економічної сутності об'єкта дослідження, визначення проблем, пов'язаних зі збиранням та обробкою відповідної економічної інформації, проведення економічної діагностики, формування та оцінювання її наслідків.

Курсову роботу з економічної діагностики передбачається виконувати за загальною темою (по варіантах) на матеріалах конкретного підприємства з формуванням додатка до роботи (форм чинної звітності, використовуваних при виконанні курсової роботи), що найбільшою мірою вимагає від студента самостійності при її виконанні.

Курсова робота виконується за таким планом:

- вступ (розкривається мета курсової роботи, дається коротка характеристика об'єкта дослідження та економічної інформації, використовуваної при виконанні роботи);
- теоретична частина (розділ 1) розглядає теоретичні положення, які характеризують об'єкт дослідження;
- методична частина (розділ 2) розкриває методику аналізу об'єкта дослідження щодо теми курсової роботи;
- аналітична частина (розділ 3) присвячується проведенню економічного дослідження з теми курсової роботи за даними економічної інформації, яка наводиться в додатку;
- висновки (формулюються результати діагностики та пропозиції з питань підвищення ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства).

Крім того, курсова робота має вступну частину, яка включає: титульний лист, анотацію, зміст.

Обсяг курсової роботи – 30-40 стандартних сторінок.

Критерії оцінки курсової роботи.

Оцінка “*відмінно*”(5балів) виставляється тоді, коли в курсовій роботі розкриті теоретичні підходи щодо об'єкту дослідження, представлена методика виконання аналізу за відповідною темою, виконано аналіз в повному обсязі за наведеною методикою. Аналіз містить коментарії розрахункових показників, сформовані висновки щодо кожного етапу аналізу, узагальнені резерви підвищення ефективності виробництва. При захисті курсової роботи студент грамотно коментує проведені теоретичні, методичні та аналітичні дослідження, розкриває суть наведених показників, демонструє уміння самостійно приймати нетрадиційні рішення, робити висновки і узагальнення.

Оцінка “*добре*”(4 бала) виставляється, коли знання студента взагалі задовольняють ті самі вимоги, що й до оцінки “*відмінно*” , але при захисті курсової роботи у відповідях допускає незначних помилок, які суттєво не впливають на підсумковий результат.

Оцінка “*задовільно*”(3 бала), виставляється якщо студент в основному виконав курсову роботу з урахуванням вимог щодо структури роботи, але висновки до розрахунків виконані не в повному обсязі, не просліджуються чіткі напрямки пошуку підвищення ефективності виробництва. При захисті курсової роботи студент не досить глибоко володіє матеріалом, його знання мають розрізнений, фрагментарний характер, припускається помилок, які можна легко виправити і які не будуть мати важких наслідків в практичній роботі підприємства.

Оцінка “*незадовільнено*” (2 бала) – відсутня.

IV.6 КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Ціль контрольних робіт полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу, виробленні умінь самостійно працювати з навчальною спеціалізованою літературою, робити узагальнення та висновки.

З курсу “Економічна діагностика” проводяться теоретичні опитування з метою перевірки теоретичних знань з основних розділів курсу, а також контрольні роботи з метою поглиблення теоретичних знань і їх використання для розв’язання конкретних задач.

Зміст теоретичних опитувань охоплює наступні питання.

Теоретичне опитування з розділу 1.

Передбачає теоретичне опитування з теорії економічної діагностики. Студенту пропонується чотири завдання, що розкривають суть наступних понять: предмет економічної діагностики, її види та основні категорії; метод економічної діагностики; інформаційні джерела.

Теоретичне опитування з розділу 2.

Передбачає теоретичне опитування з розділу експрес-діагностики фінансового стану підприємства. Студенту пропонується три теоретичних запитання, що розкривають суть наступних понять: показники оцінки фінансового стану підприємства, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості; види прибутку, порядок формування чистого прибутку, види рентабельності, факторні моделі аналізу прибутку і рентабельності.

Теоретичне опитування з розділу 3.

Передбачає теоретичне опитування з розділу поглибленої діагностики фінансово-економічного стану підприємства. Студенту пропонується три теоретичних запитання, що розкривають суть наступних понять: аналіз обсягу виробництва та реалізації продукції, фактори, що впливають на обсяг виробництва продукції; аналіз якості продукції та ритмічності виробництва; аналіз трудових ресурсів; продуктивності праці, фонду заробітної плати; факторні моделі аналізу продуктивності праці та оплати праці, поняття абсолютної та відносної зміни фонду заробітної плати; аналіз динаміки, складу і структури основних засобів; аналіз руху і технічного стану основних засобів; аналіз використання основних фондів; факторний аналіз фондівіддачі; аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами й ефективності їх використання; факторний аналіз матеріаломісткості продукції; аналіз витрат на виробництво; аналіз собівартості окремих виробів; аналіз витрат на 1 грн продукції, аналіз прямих матеріальних витрат, витрат на оплату праці, непрямих витрат; аналіз економічної безпеки підприємства; діагностика ймовірності банкрутства.

Приклади завдання за варіантами теоретичного опитування додаються в Додатку Б.

Термін виконання теоретичних опитувань – 1 години академічного часу.

Критерії оцінки теоретичних опитувань.

Завдання теоретичного опитування максимально оцінюються в 10 балів.

9-10 балів ставиться за повністю розкриті питання теоретичного опитування, які містять глибокі теоретичні відповіді, супроводжуються конкретними табличними прикладами, розрахунками, формулами, економічними моделями, поясненнями.

8-7 балів ставиться за повністю розкриті питання теоретичного опитування, але можливо деякі питання не містить табличних прикладів або не наведено розрахунків за прикладами та висновків, нема пояснень.

6-5 балів ставиться за роботи, яка розкриває не усі питання або при відповіді відсутні табличні приклади, розрахунки, пояснення.

Якщо студент одержує менше, ніж 5 балів, теоретичне опитування не зараховується.

МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Ціль модульних контрольних робіт (МКР) спрямована на виявлення творчих можливостей майбутніх спеціалістів, здатності їх вирішувати виробничі ситуації, використовуючи набуті знання та вміння проводити економічну діагностику підприємства.

Модульні контрольні роботи проводяться за тематикою розділів 1, 2, 3.

МКР містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина представлена двома питаннями і двома тестами, які відображають основні теми дисципліни.

Практична частина МКР включає 2 різнопланові задачі, рішення яких визначає рівень надбаних навичок у практичній реалізації методології економічної діагностики.

Приклади завдання на модульні контрольні роботи додаються в Додатку В.

КОЛОКВІУМ

На заключному етапі викладання дисципліни “Економічна діагностика” проводиться колоквіум. Колоквіум являє собою усне опитування, на протязі якого студент отримує білет з шістьма запитаннями в межах курсу “Економічна діагностика”.

Питання колоквіуму.

Основні етапи аналізу економіко-фінансової діяльності підприємства, за методикою фірми “АУРУМ”. Основні показники платоспроможності за методикою “АУРУМ”. Показники діагностики фінансової стійкості за “АУРУМ”. Система показників комплексної діагностики підприємства. Найуживаніші нині показники оцінки економіко-фінансового стану. Оцінка фінансового стану підприємства: ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості. Порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства. Поняття фінансових результатів від різних видів діяльності: фінансовий результат звичайної діяльності, від операційної діяльності, від основної діяльності. Чистий прибуток. Факторний аналіз валового прибутку від реалізації. Класифікація видів

рентабельності. Факторний аналіз рентабельності виробництва та рентабельності окремих видів продукції.

Напрямки аналізу виробництва та реалізації продукції, трудових ресурсів, основних фондів, витрат та собівартості продукції. Аналіз річних планів обсягу виробництва, база порівняння, основні розрахункові показники. Фактори, що впливають на обсяг виробництва продукції. Підходи до аналізу асортименту, сортності, ритмічності виробництва. Аналіз структури трудових ресурсів підприємства. Аналіз руху робочої сили, аналіз кваліфікації робітників. Аналіз продуктивності праці. Модель аналізу фонду оплати праці. Поняття абсолютної та відносної зміни фонду заробітної плати. Визначення факторів, що впливають на змінний та постійний фонди заробітної плати. Аналіз динаміки та структури основних засобів, аналіз руху і технічного стану основних засобів; аналіз використання основних фондів, факторний аналіз фондівіддачі. Модель аналізу матеріальних витрат. Факторний аналіз матеріаломісткості продукції. Аналіз загальної суми витрат на виробництво, аналіз собівартості окремих видів продукції. Склад елементів витрат з конкретизацією кожного елементу. Перелік калькуляційних статей виробничої собівартості. Поняття виробничої собівартості та собівартості реалізованої продукції. Аналіз економічної та екологічної безпеки підприємства. Діагностика ймовірності банкрутства.

Приклад завдання за варіантами колоквіуму додаються в Додатку В.

Термін виконання колоквіуму – 2 години академічного часу.

Критерії оцінки колоквіуму

Завдання колоквіуму максимально оцінюються в 30 балів.

30-27 балів ставиться за повністю розкриті питання колоквіуму, які містять глибокі теоретичні відповіді, супроводжуються конкретними табличними прикладами, розрахунками, формулами, економічними моделями, поясненнями.

26-22 балів ставиться за повністю розкриті питання колоквіуму, але можливо деякі питання не містить табличних прикладів або не наведено розрахунків за прикладами та висновків, нема пояснень.

21-15 балів ставиться за роботи, яка розкриває не усі питання або при відповіді відсутні табличні приклади, розрахунки, пояснення.

Якщо студент одержує менше, ніж 15 балів, колоквіум не зараховується.

У. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Оцінка знань студентів по дисципліні здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань (іспиту).

Поточний контроль знань складається з обов'язкових та додаткових контрольних точок.

До обов'язкових точок відносяться три контрольні роботи по теоретичному курсу, які проводяться на лекціях, три контрольні роботи практичного складу по закріпленню положень теорії, що проводяться на практичних заняттях та колоквіуму.

Якщо рейтинг студента за модулями становить 30 –35 балів, то він має допуск до іспитів за курсом “Економічна діагностика”.

Студенти, що мають сумарний бал 90-100 одержують оцінку “відмінно” за іспит автоматично.

Студенти, що мають сумарний бал 75-89 одержують оцінку “добре” за іспит автоматично.

Студенти, що мають сумарний бал 55-74 одержують оцінку “задовільно” за іспит автоматично.

СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФИК ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Тижні семестру															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Лекції –30 год.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Практичні – 15 год	2		2		2		2		2		2		2		1	
Вид контролю			ТО1		КР1		ТО2		КР2			ТО3	КР3		К	
ТО- теоретичне опитування, КР - контрольна робота, К- колоквіум																

Студенти, що складають іспит за курсом “Економічна діагностика” за витягнутим самостійно білетом, оцінюються за 5-ти бальною шкалою.

При цьому оцінка “відмінно”(5балів) виставляється тоді, коли студент дає вірні відповіді на теоретичні і практичні завдання білету, показує не тільки глибокі теоретичні знання та практичні навички, а й уміння самостійно приймати нетрадиційні рішення, робити висновки і узагальнення.

Оцінка “добре”(4 бала) виставляється, коли знання студента взагалі задовольняють ті самі вимоги, що й до оцінки “відмінно” , але допускається незначних помилок, які суттєво не впливають на підсумковий результат.

Оцінка “задовільно”(3 бала), виставляється якщо студент в основному виконав роботу в обсязі наданого білету, але не досить глибоко володіє матеріалом, його знання мають розрізнений, фрагментарний характер, припускається помилок, які можна легко виправити і які не будуть мати важких наслідків в практичній роботі підприємства.

Оцінка “незадовільно”(2 бали) виставляється тоді, коли студент не орієнтується в матеріалі, дає невірні відповіді, має слабкі теоретичні знання і

практичні навички, приймає рішення які б могли привести до матеріальних збитків підприємства.

Поточний контроль при денній формі навчання

№ п/п	Вид контролю знань	Кількість	Учбовий тиждень семестру	Кількість балів за точку
1	Письмові опитування з теорії (КЗЛ1, КЗЛ2, КЗЛ3)	3	6,11,15	10
2	Контрольні роботи (КР1, КР2, КР3)	3	7,12,16	5/5/10
3	Практичні заняття	10	2-16	1
4	Колоквіум (К)	1	16	30
5	Реферат	1	2-15	10

Застосування нових технологій навчання

При вивченні дисципліни “Економічна діагностика” дуже важливим фактором успішності навчання є використання активних методів навчання та прикладних комп'ютерних програм, які дозволяють значно прискорити планові розрахунки, а також зменшити імовірність виникнення помилок при розрахунках.

Практично всі задачі курсу “ Економічна діагностика” можуть бути розраховані у програмі “EXEL”. Тому планується проведення практичних занять з проведення експрес-діагностики фінансового стану підприємства у комп'ютерних класах на основі програми “EXEL”.

VI НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література за курсом

- 1 Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996-XIV (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.
- 2 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 „Баланс” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.
- 3 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 „Звіт про фінансові результати” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.
- 4 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.
- 5 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 „Звіт про власний капітал” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.
- 6 Адимбаев Т.А. Экономический потенциал и эффективность его использования. – Алма-Ата: Наука, 1990.
- 7 Ананькина Е.А., Данилочкин С.В., Данилочкина Н.Г. и др.. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Под ред. Н.Г. Данилочкиной. – М.: Юнити: Аудит, 1998.
- 8 Ансофф И.Х. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989.
- 9 Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. – М.: Финансы и статистика, 1996.
- 10 Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом?
- 11 Баранчеев В. Стратегический анализ: технология, инструменты, организация // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - №5.
- 12 Бланк И.А. Управление прибылью. – К.: Ника-Центр, 1998.
- 13 Бовыкин В.И. Новый менеджмент (управление предприятиями на уровне новых стандартов: теория и практика эффективного управления). – М.: Экономика, 1997.
- 14 Бородкин Ф.М. Статистическая оценка связей экономических показателей. – М.: Статистика, 1968.
- 15 Бухалков М.И. Внутрифирменное планирование: Учебник. – М.: Инфра – М, 1999.
- 16 Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1998.
- 17 Голов С.Ф., Ефіменко В.И. Фінансовий та управлінський облік. – К.: Автоінтерсервіс, 1996.
- 18 Дракер П.Ф. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения / Пер. с англ. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 1998.

- 19 Касич А.О. Моделювання розвитку виробничо-економічних систем // Регіональні перспективи. – 2000. - №2-3 (9-10).
- 20 Ковалев В.В. Финансовый анализ. – М.: Финансы и статистика, 1995.
- 21 Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: Знання, 2000.
- 22 Коротков Э.М., Беляев А.А., Валовой Д.В. и др. Антикризисное управление: Учеб. пособие. – М.: Инфра –М, 2000.
- 23 Кравченко В.Ф., Кравченко Е.Ф., Забелин П.В. Организационный инжиниринг. – М.: ПРИОР, 1999.
- 24 Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Мн.: Новое знание, 2002. – 704 с.
- 25 Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. – К.:КНЕУ, 2002.-192с.
- 26 Экономический анализ хозяйственной деятельности предприятий и объединений / Под ред. проф. С.Б. Барнгольц и проф. Г.М. Тация. – М.: Финансы и статистика, 1986.

Додаткова література за курсом

- 1 Економіко-фінансовий аналіз діяльності промислового підприємства: Учебний посібник / Т.Д. Костенко, В.А. Панков, В.С. Рижиков. – Краматорськ: ДДМА, 2001. – 97 с.
- 2 Экономико-финансовый анализ деятельности предприятия: Учеб. пособие / Т.Д. Костенко, В.А. Панков, В.С. Рыжиков. – Краматорск: ДГМА, 2002. – 126 с.
- 3 Методические указания к выполнению контрольных, самостоятельных и практических заданий по дисциплине «Экономическая диагностика» для студентов специальности «Экономика предприятия» / Сост.: Т.Д. Костенко, А.А. Герасимов – Краматорск: ДГМА, 2003. – 96 с.
- 4 Методические указания к выполнению контрольной работы по дисциплине „Экономико-финансовый анализ” для студентов специальности «Экономика предприятия» / Сост.: Т.Д. Костенко, А.А. Герасимов – Краматорск: ДГМА, 2001. – 32 с
- 5 Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под общ. ред. А.П. Градова и Б.И. Кузина. – СПб.: Специальная литература, 1996. – 510 с.
- 6 Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – К.: Ника – Центр, 1999. – 528 с.
- 7 Финансовый менеджмент. Теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Перспектива, 1999. – 574 с.
- 8 Экономический анализ: Учебник / Под ред. Л.Т. Гиляровской.- 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 615 с.

Програму складено:

Ст. викладач

Т.Д. Костенко

Асистент

А.А. Герасимов

Перелік тем рефератів з курсу “Економічна діагностика”

- 1 Основні завдання і загальні принципи економічної діагностики
- 2 Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.
- 3 Основні аналітичні методи та прийоми економічної діагностики
4. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.
5. Що слід розуміти під діагностикою економіко-фінансового стану підприємства.
6. Основи підходи до читання фінансових звітів підприємства.
7. Загальні принципи діагностики.
8. Що відображає система показників, яка використовується для діагностики економіко-фінансового стану підприємства.
9. Класифікація фінансово-економічних факторів.
10. Сукупність спеціальних прийомів та засобів виконання діагностики.
11. Фінансова стійкість підприємства та чинники, що її обумовлюють. Внутрішня, зовнішня та статична фінансова стійкість підприємства.
12. Основні типи моделей, що використовуються в економічній діагностиці:
 - поняття та призначення дескриптивних моделей
 - поняття та призначення предикативних моделей
 - нормативні моделі та їх використання
13. Аналіз і оцінка економіко-фінансового стану за моделлю Du Pont.
14. Основні показники та аналітичні можливості моделі ZVEI.
15. Поняття, різновиди та використання фінансових коефіцієнтів для цілей економічної діагностики.
16. Оцінка за коефіцієнтами рентабельності по видам діяльності підприємства:
 - операційної
 - інвестиційної
 - фінансової
17. Система коефіцієнтів ефективності розподілу прибутку:
 - для узагальненої оцінки розподілу прибутку
 - для оцінки ефективності використання прибутку
18. Основні етапи рейтингової оцінки економічного стану підприємства.
19. Основні етапи аналізу економіко-фінансової діяльності підприємства, за методикою фірми “АУРУМ”
20. Основні показники платоспроможності за методикою “АУРУМ”
21. Показники діагностики фінансової стійкості за “АУРУМ”.
22. Система показників комплексної діагностики підприємства.
23. Найуживаніші нині показники оцінки економіко-фінансового стану.
24. Ліквідність підприємства та система показників її оцінки.
25. Діагностика ліквідності балансу.
26. Оцінка платоспроможності та кредитоспроможності
27. Інтегральна оцінка платоспроможності підприємства за методикою Credit-Men.

- 28.Резерви росту ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства .
- 29.Полегшення системної оцінки за допомогою моделювання зв'язків основних показників експрес-діагностики.
- 30.Економічний зміст фінансових коефіцієнтів, що використовуються для аналізу джерел фінансування підприємства .
- 31.Оцінка рівня залежності (незалежності) від позичкового капіталу для оцінки фінансової стійкості підприємства.
- 32.Експертний метод оцінки ймовірності банкрутства підприємства за методикою Аргенті.
- 33.Конкретні способи виводу підприємства з кризового стану.

Зміст теоретичних опитувань

ТО 1 з розділу 1 “ Теорія діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства”

Варіант 1

Теоретичні питання

- 1 Джерела інформації для проведення економічної діагностики
- 2 Поняття, різновиди та використання фінансових коефіцієнтів для цілей економічної діагностики

Тести

- 1 Баланс підприємства являє собою:
 - а) документ, що містить інформацію про прибутки і збитки підприємства за звітний період
 - б) документ, що містить інформацію про активи і джерела коштів підприємства на визначену дату
 - в) документ, що ілюструє надходження і відтік коштів
- 2 Відомі наступні дані з балансу підприємства: НА = 200 тис. грн, ВК = 250 тис. грн,
ДЗ = 20 тис. грн, КЗ = 30 тис. грн. Вартість оборотних активів складе:
 - а) 50 тис. грн; б) 100 тис. грн.; в) 150 тис. грн.; г) 25 тис. грн

ТО 2 з розділу 2 “ Експрес-діагностика економіко – фінансової діяльності підприємства”

Варіант 1

1. Оцінка прогресивності структури капіталу підприємства
2. Оцінка фінансового стану об’єктів інфраструктури підприємства
3. Оцінка ресурсного втілення капіталу підприємства за тривалістю його використання

ТО 3 з розділу 3 “ Теорія діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства”

1. Аналіз ресурсних і системних складових підприємницької діяльності.
2. Оцінка відповідності кваліфікації робітників підприємства складності виконуваних ними робіт.
3. Основні напрямки зниження собівартості продукції.

Зміст модульних контрольних робіт

Модульна контрольна робота за розділом 1 „Теорія діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства”

Теоретичні питання

1 Основні типи моделей діагностики та їх використання

2 Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства

Задачі

1 Проаналізувати фінансову стійкість підприємства з погляду забезпеченості запасів нормальними джерелами фінансування. Зробити висновки про рівень фінансової стійкості.

Показники	На початок року	На кінець року
Актив		
Необоротні активи	120	135
Оборотні активи	70	95
у тому числі:		
Запаси	41	52
Дебіторська заборгованість	20	30
Грошові активи	7	10
Інші оборотні активи	2	3
Баланс	190	230
Пасив		
Власний капітал	150	177
Довгострокові позикові кошти	3	7
Короткострокові зобов'язання	37	46
у тому числі:		
Короткострокові кредити банку	6	8
Кредиторська заборгованість по розрахунках:		
за товари, роботи, послуги	16	19
з оплати праці	7	8
з страхування	3	5
с бюджетом	5	6
Баланс	190	230

2 За даними задачі №1 виконати горизонтальний та вертикальний аналіз балансу. Зробити висновки.

Тести

1 До оборотних активів не відносяться:

- а) основні засоби
- б) дебіторська заборгованість
- в) нематеріальні активи
- г) довгострокові фінансові інвестиції
- д) кошти

2 Наявність власних оборотних коштів свідчить про:

- а) перевищення власних коштів над необоротними активами;
- б) перевищення власних коштів над позиковими;
- в) перевищення необоротних активів над власними коштами

Модульна контрольна робота за розділом 2 „Експрес-діагностика економіко – фінансової діяльності підприємства”

- 1. Діагностика фінансової стійкості підприємства.
- 2. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу.

3 Задача

Виконати розрахунок і оцінку рейтингу підприємств за показниками їхнього фінансового стану.

Показник	№ підприємства			
	1	2	3	4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1	0,25	0,15	0,2
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,75	0,8	0,9	0,65
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,8	2	1,8	1,9
Коефіцієнт автономії	0,75	0,65	0,8	0,7
Коефіцієнт маневреності власних засобів	0,2	0,15	0,25	0,25

4 Задача

У таблиці наведені дані з балансу і звіту про фінансові результати підприємства. Проаналізувати оборотність активів, запасів, дебіторської і кредиторської заборгованості. Дати оцінку ділової активності підприємства.

Показники, тис. грн.	На початок року	На кінець року
1 Усього майна	500	480
у тому числі:		
2 Необоротні активи	290	300
3 Оборотні активи	210	180
з них:		
3.1 Матеріальні оборотні кошти (запаси)	128	114
3.2 Дебіторська заборгованість	66	56
3.3 Грошові активи	16	10
4 Власний капітал	360	354
5 Довгострокові позикові кошти	20	22
6 Кредиторська заборгованість	120	104
7 Виторг від реалізації продукції	515	475

5 Тест

5.1) Рентабельність являє собою:

- а) абсолютний показник фінансових результатів
- б) відносний показник прибутковості чи підприємства продукції
- в) здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання

5.2) Відомі наступні дані з балансу підприємства: НА = 60 тис. грн., ОА = 40 тис. грн, СК = 80 тис. грн, ПК = 20 тис. грн. Коефіцієнт маневреності власних коштів дорівнює:

- а) 0,8;
- б) 0,6;
- в) 0,25;
- г) 2.

Модульна контрольна робота за розділом 3 „Методологія поглибленої діагностики економіко – фінансової діяльності підприємства”

- Основні показники прибутку згідно «Звіту про фінансові результати» і їхнє використання в економічній діагностиці.
- Активи підприємства, їх складові й аналітичні можливості.

3 Задача.

Виконати факторний аналіз рентабельності власного капіталу, попередньо розрахувавши відсутні дані.

Показник	Базисний рік	Звітний рік
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	45610	42286
Податок на прибуток, тис. грн.	12507	12270
Рівень оподаткування, коефіцієнт		
Прибуток після сплати податків, тис. грн.		
Питома вага чистого прибутку в загальній сумі прибутку, %		
Виторг від реалізації, тис. грн.	266892	242001
Сукупний капітал, тис. грн.	490431	500113
Власний капітал, тис. грн.	383067	381743
Рентабельність продажів до виплати податків, %		
Коефіцієнт оборотності капіталу		
Мультиплікатор капіталу		
Рентабельність власного капіталу після виплати податків, %		

4 Задача

У таблиці наведені дані з балансу підприємства. Розрахувати коефіцієнти абсолютної, термінової і поточної ліквідності. Дати оцінку ліквідності підприємства.

Показники, тис. грн.	На початок року	На кінець року
1 Усього майна	100	120
у тому числі:		
2 Необоротні активи	63	74
3 Оборотні активи	37	46
з них:		
3.1 Матеріальні оборотні кошти (запаси)	22	26
3.2 Дебіторська заборгованість	10	14
3.3 Грошові активи	5	6
4 Власний капітал	78	91
5 Довгострокові позикові кошти	2	3
6 Короткострокові зобов'язання	20	26

5 Тест

5.1) Відомі наступні дані: валюта балансу = 100 тис. грн., власний капітал = 80 тис. грн., власні оборотні кошти = 20 тис. грн., коефіцієнт поточної ліквідності = 2. Сума короткострокових зобов'язань складе:
а) 100 тис. грн.; б) 90 тис. грн.;
в) 20 тис. грн.; г) 200 тис. грн.

5.2) За формулою *Власний капітал / валюта балансу* розраховується:
а) коефіцієнт поточної ліквідності;
б) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
в) коефіцієнт вартості майна виробничого призначення;
г) коефіцієнт маневреності власних коштів;
д) усі відповіді не вірні.

Приклад індивідуального завдання на курсову роботу

За методичними вказівками до виконання курсової роботи виконати економічну діагностику фінансово-економічного стану підприємства, використовуючи наведені фінансові звіти.

Баланс підприємства

Актив	Код рядка	На початок року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
нематеріальні активи			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012		
Незавершене будівництво	020	178	377
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	38745	35412
первісна вартість	031	58412	57841
знос	032	19667	22429
Довгострокові фінансові інвестиції			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045	102	84
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього по розділу I	080	39025	35873
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	2321	2980
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120	943	1187
готова продукція	130	740	852
товари	140	321	200
Векселі одержані	150	105	142
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1823	2265
первісна вартість	161	1823	2265
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	60	31
за виданими авансами	180	74	26
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	472	508
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	47	61
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250	305	247

Усього за розділом II	260	7211	8499
III. Витрати майбутніх періодів	270	58	14
Баланс	280	46294	44386

Пасив	Код рядка	На початок року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	13100	13100
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	27841	26917
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-59	-1184
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	40882	38833
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інше забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430	0	0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460	9	64
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480	9	64
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520	154	305
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	2984	3971
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	112	202
з бюджетом	550	507	356
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	258	90
з оплати праці	580	687	241
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	701	324
Усього за розділом IV	620	5403	5489
V. Доходи майбутніх періодів	630		
Баланс	640	46294	44386

Звіт про фінансові результати

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попе- редній період
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	37852	38522
Податок на додану вартість	015	6283	6395
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	31569	32127
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	28337	27159
Валовий:			
Прибуток	050	3232	4968
Збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	807	1236
Адміністративні витрати	070	2554	2631
Витрати на збут	080	580	546
Інші операційні витрати	090	1437	3414
Фінансові результати від операційної діяльності :			
прибуток	100		
збиток	105	532	387
Дохід від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130	102	70
Фінансові втрати	140	92	46
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160	257	319
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування :			
прибуток	170	0	0
збиток	175	779	682
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	346	217
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195	1125	899
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
прибуток	220	0	0
збиток	225	1125	899